

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

DEL MOMENT BÈL·LIC

El voluntari català:—La intervenció dels soldats de Catalunya a la guerra, davant del món, sols pot significar la plena afirmació dels anhels de llibertat i els sentiments de justícia que bateguen al nostre poble.

Mestres castellans, escolteu

DONO, aquí, el nom de Mestres *castellans*, als que tenen o aspiren tenir plaça oficial, en propietat, a Catalunya, i no saben parlar ni volen entendre la llengua nacional del nostre poble. A vosaltres, solament, van endreçades aquestes línies.

Us les dedica un vell mestre català, que no té cap prevenció contra vosaltres. Ans al contrari, us estima i respecta amb totes les atencions que mutuament es mereixen els bons companys de professió. No voldria benifet ni distinció per a mí, que jo no ho desitgi per a cada un de vosaltres.

Feta aquesta espontània i sincera declaració, us agrairia que em diguessiu, vosaltres, amb la mateixa franquesa i sinceritat, i sense recordar-vos de les conveniències personals, ni de cap dels mòbils que, sovint, obliguen els homes a negar o contradir els dictats de la llur consciència, si creieu que els mestres que teniu les circumstàncies més amunt indicades, podeu complir bé la vostra missió en les escoles de la nostra terra.

Si durant els estudis de la carrera que, noble i meritoriament, heu adquirit, el vostre professor de Pedagogia us hagués dit que, per a exercir-la, no era necessari que vosaltres parlessiu ni comprenguessiu la llengua dels vostres deixebles, ni tampoc que aquests entenguessin la que vosaltres a la classe parlàreu, ho hauríeu cregut? Quin concepte haguereu format del criteri pedagògic i de la competència professional del vostre mestre?

Encara que us hagués parlat així a les primeres lliçons de Metodologia que d'ell sabereu, és a dir, en els dies inicials dels vostres estudis referents a la ciència d'educar, no hauríeu estat d'acord amb ell; ne tinc la més plena seguretat. En aquell moment, la vostra confiança en la bondat i la eficàcia de les seves ensenyances, hauria sofert una terrible depressió. I és que les veritats de sentit comú, les causes i els efectes lògics i evidents, els comprèn tothom així que s'enuncien: la raó natural és la ciència que ens els descobreix. Més clar i més pràctic: Figureu-vos que un mestre català o un de francès anés a les vostres terres de llengua castellana, i allí s'empenyís en obrir classes de primera ensenyança, donada en la parla d'ell. No aconsellàrieu als vostres camarades que procurassin portar aquell honorable mestre a un manicomi? Em sembla que sí.

I ara jo us pregunto: Quina diferència hi hauria entre la estravagant pretensió d'aquell mestre i la vostra, pel que atany al concepte pedagògic i esperançador de la obra? Cap, absolutament cap.

Són mestres ben mereixedors d'aquest títol; tots l'honoreu amb la vostra aptitud i els vostres coneixements professionals. Per tant, jo no he de dir-vos el què és i el què val, per a la tasca educativa, el factor *idioma matern*. Sabeu, com jo mateix, que és el veïcol indispensable, l'instrument insubstituïble de la comunicació de idees i sentiments en els deixebles, sobretot en llur infantesa. Doncs, com fareu entrar en el tendre cor i en l'adormida intel·ligència del vostre—dels infants de Ca-

talunya—, les nocions i efectes que han de fer d'ells homes instruits i dignes ciutadans, si no posseïu aquell meravellós ressort cultural? Adhuc, tenint les millors dotes de l'educador, en tots els ordres, la vostra afanyosa tasca esdevindrà estèril, i el preuat i irrecuperable temps infantívol dels alumnes, malaguanyat, si no perdut del tot.

I ja no caldria insistir ni discórrer més sobre aquest punt, puix la deducció rigorosa de la premisa és concloent i tanca la porta a tota rèplica, disfreçada o no de sofisme.

Més, ja sento que em contesteu: «Nosaltres venim a les escoles de Catalunya protegits per la llei, que ens hi regoneix dret. Nosaltres hem de parlar al deixebles la llengua nacional, que és la nostra, aquella en la qual hem fet els estudis que ens han capacitat per a exercir la professió; l'idioma patri, que tenim obligació d'ensenyar als alumnes, perquè són espanyols com nosaltres; i el llenguatge general d'Espanya ha d'ésser el de tots ells.»

Sempre que vosaltres argumenteu així, incorriu en una confusió de idees que és importantíssim aclarir; és un equivoc que cal desfer precisant conceptes.

Una cosa és la ensenyança de la llengua *per la llengua*, o sigui, com a *finalitat* de la feina docent, i una altra cosa molt distinta l'ús de la mateixa llengua com a *mitjà* d'educació i instrucció general a la escola.

En cap d'aquests dos diversos aspectes de l'assumpte no us assisteix la raó. Però com el primer, és a dir, el de la ensenyança de la llengua com a principal objectiu del treball escolar, és relativament secundari, cal parlar, amb preferència, de l'altre, de l'ús de l'idioma considerat com a instrument de tota educació i cultura.

No em negareu la necessitat d'aquest element verbal; de un llenguatge que serveix d'agent transmissor del pensament entre el mestre i el deixeble. Perquè el Marconi de les escoles no ha nascut encara, ni naixerà mai. Ningú podrà prescindir en elles del *fil* que comuniqui les concepcions de la pensa i els impulsos del cor del primer, al cor i a la pensa del segon, o viceversa. Aquest fil misteriós i admirable és, i serà sempre, la paraula, el dò inestimable amb què es distingeix la criatura humana sobre tots els demés éssers de la vida.

Doncs, quan vosaltres veniu a les escoles de Catalunya us trobeu mancats d'aquest prodigiós element verbal per a complir la important i delicada missió de l'educador. No podeu parlar la vostra llengua perquè els alumnes no la entendrien; tampoc podeu parlar la d'ells perquè no la sabeu. Per les mateixes raons, els nois es troben impossibilitats de parlar-vos en la seva ni en la vostra... S'ha vist ni imaginat mai situació més difícil, ni conflicte més insoluble entre el mestre i els seus deixebles?

No resta més remei, a educadors i a educants, que servir-se del misèrrim llenguatge *mimic* per a comunicar-se. Com si les nostres escoles fossin les tristement silencioses dels infortunats sord-muts!

I això perdurarà temps i temps... Perquè ja sabeu que sempre fou empresa de costosa i llarga realització l'aprenentatge d'una llengua estranya, fins tractant-se de talents distingits. I saber una llengua per a fer-ne instrument educatiu, vol dir saber-la amb un domini i perfecció que, en vosaltres, fóra un miracle. No parlo del temps que caldrà als deixebles per a aprendre la vostra perquè és incalculable. Sols rudiments d'ella s'endurà la majoria, al deixar la escola. Comprensió clara, pocs; facultat elocutiva, cap. Parlo així per llarga experiència.

I veu's-aquí com la imposició, a les escoles de Catalunya, de la parla castellana, com única docent, esdevé un absurde monstruós, gairebé una sagnant ironia. Però, contra qui va aqueixa ironia punyent? Contra el nostre poble i la nostra cultura, o contra vosaltres, mestres castellans? Més aviat va contra l'encastrament de l'art de regir Estats, contra l'apitit i perícia que demana la funció directriu dels homes de govern. Això demostra, ben palesament, que les coses més transcendents i més dignes de formal estudi, a l'Estat espanyol, es fan, com vulgarment diem, *a la babalà*.

Si els mestres catalans, avantposant el migrat criteri centralista als dictats del bon sentit pedagògic i del seu amor a la terra nadiua, haguessin prescindit de la nostra llengua en llurs treballs escolars, avui, Catalunya, es confondria, per la seva ignorància, amb els pobles més ignorants dels que componen l'Estat espanyol.

No en prescindiren sinó una minoria d'il·lusos inconscients. I així, la generalitat del nostre excel·lent Magisteri—que mai deixà, tampoc, d'ensenyar la parla oficial—evidència que tenia millor coneixença de la qüestió i més interès pels nostres avenços culturals, que aquells que, barroerament o amb mires poc lloables, manaven el contrari.

Ara bé: vosaltres, mestres castellans, als que amigablement em dirigeixo, que teniu clara visió de l'assumpte; que la vostra il·lustració pedagògica us diu explícitament que ha de resultar del tot estèril la vostra obra a les escoles de Catalunya, no podeu permetre, no podeu voler ésser la causa de un fet tan insòlit i deplorable.

Si ho examineu bé, veureu que, això, és un cas de pundonor, de dignitat professional. Perquè, quin mestre, gelós del prestigi d'aquest nom, s'empenyarà en ésser-ho d'una escola on sab positivament que no pot fer-hi feina profitosa?

A més, que a les escoles de la nostra terra us hi heu de trobar, forçosament, desplaçats, forasters; puix tampoc podeu establir aquí les relacions necessàries amb els pares dels alumnes, ni amb els demés veïns del lloc del vostre Magisteri. Fora de les grans poblacions, ni ells comprenen el vostre parlar, ni vosaltres el llur. Esteu espiritualment incomunicats. I així, no podeu fruitar satisfacció interior, ni pot haver-hi convivència agradable entre vosaltres i ells.

Quins motius podria suposar-se, doncs, que us obliguen a continuar al davant d'unes escoles, l'ambient de les quals és absolutament incompatible amb vosaltres i nul·la del tot la vostra tasca en elles? Cap més sinó, tal

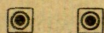
volta, el d'avantposar la vostra conveniència, el vostre interès personal a altres consideracions d'ordre superior. I això no ho podeu voler; la consciència que dels vostres deures teniu, no us ho consentiria.

Perquè, d'altra manera, hauria arribat la ocasió de preguntar-vos: És que en aquest país, els mestres són per a les escoles, o les escoles per als mestres?

Pregunta que, contestada honradament, resol la qüestió en justícia, però planteja un greu conflicte.

Un altre dia, potser, examinarem si es podria solucionar a satisfacció de tots.

SALVADOR GENÍS

Per als cronistes aragonesos

Aquest article...

UN deure patriòtic em mou a escriure'l, car una veu pregonia, plena de sentiment, ve a pidolar-me una gràcia que no puc negar-li, tota vegada que els cronistes aragonesos capdavaners de les rengleres ideològiques resten muts i es tapen les orelles per a no oir els clams de deslliurança de aquesta pàtria que s'apel·la Aragó.

No voldria, de cap manera, i això pretenc, que les meves paraules fossin interpretades en un concepte molest per ningú, ja que van dirigides, exclusivament, als cronistes de la meua terra; per tant, ells, només ells, tenen dret perfecte a jutjar el present article.

Mediteu-lo bé, doncs, si us plau, abans de sancionar-lo; i dieu, francament, si fuig de la raó, o no, el meu conceptualisme aragonès...

La Premsa aragonesa ha sofert un greu error prodigant un criteri que no té cap raó natural ni lògica d'existir a la nostra col·lectivitat; això és, la propagació insana de un fret desamor a tot allò que ha fet olor de català; un error, i ben gros, també, ha estat, no expandir la nostra història, tan ben definida, renunciant, així, a que, al món, sigui regoneguda la nostra personalitat, abandonant, ignominiosament, la barrada bandera de la pàtria, i, per comble de claudicacions, heu posat les vostres intel·ligències i les vostres plomes al servei mediat del centralisme espanyol...

La guerra iniqua que contra Catalunya heu fet, sempre, no tindrà, mai, justificació possible, car accontentar els cacics, lacais dels Ministres, no té fàcil perdó de la pàtria mare!

L'ensenyament, als fills del poble, de la història de l'Aragó, els hauria desvetllat els sentits, als bons aragonesos; i aquest desvetllament popular no convenia als vostres interessos particularíssims...

No és utòpic, no, voler el regoneixement nacional de la personalitat nostra, com vosaltres suposeu, ben gratuïtament, per cert; ni cal que us enfurismeu, tampoc, quan oiú parlar del barrat penó que els braus almogàvers mostraren als grecs, i què, ara, ha estat ultratjat per un escriptor aragonès, sense que ni la més lleu protesta s'hagi fet sentir...

Vosaltres, amb les vostres cròniques quotidianes, abusant de la bona fè del poble, heu

elevat els nivells de les *propies personalitats*, bandejant l'esperit i l'interès col·lectius, que, bé ho sabeu prou, romàn molt per damunt de les vostres respectables persones...

La pàtria aragonesa, a la fi, mare clement, bondadosa com totes les mares, no us ho tindrà en retret, el vostre procedir de fills ingrats i grollers; més tampoc us té res que agrair!...

Si alguna vegada la vostra ploma ha protestat de les ofenses inferides a la nostra bandera, a la nostra ànima, i si alguna volta heu fet acte de manifestació hostil contra els perjudicis materials inferits a la terra nostra, heu adoptat, en cada cas, un gest, una actitud, tan humils, tan dèbils, hi ha hagut tanta atenuació en la forma d'exterioritzar la protesta o la demanda reivindicadora, que bé pot dir-se que — sense la més mínima intenció de ofensa — la dignitat col·lectiva n'ha sortit malparada.....

Les vostres plomes, en canvi, s'han mogut màgicament per a ridiculitzar i desprestigiar la pròpia nacionalitat, els sentiments aragonesos més sagrats i més íntims!

Cometeu, a més, un greuíssim manament al deure patriòtic sempre que, parlant, o actuant, en particular, o en públic, desvieu l'esguard de la pàtria nadiua, tot mirant cap a les regions centralistes, absorbidores de les energies, de la sava dels pobles tributaris!

Cal que tingueu ben present, cronistes de la pàtria aragonesa, que la història de Aragó, escrita pels pròcers que regiren els destins de la terra nostra en èpoques pretèrites, malgrat dir-se reis, fou escrita en català!

I, vosaltres, modestíssims ciutadans, tants escarafalls com ne feu de la nostra parla primitiva; tants escrúpols que oposeu en escriure-la; tantes transaccions, tantes contemporitzacions, tantes torpeses com arribeu a cometre, tot escrivint en un idioma digníssim, però que no és el vostre verb legítim i natural!

Per més que feu, no conseguireu eclipsar-la aquesta parla tan «esquerpa i esglaiadora», com digué mestre Guimerà, el gran poeta.....

No vulgueu ésser aquella «gent tan ufana

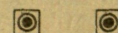
i tan superba» blasmada en les vibrants estrofes de l'himne dels *segadors* de Catalunya....

No repapiejeu en pronunciar qualche mot català; no vulgueu entregar més la consciència, el cor del poble, al règim i a la política de l'Estat.

Cronistes aragonesos! Manifestem-nos, en tots els moments i en tots els llocs, dignes de la pàtria que ens donà la vida!

Col·laborem, tots els aragonesos, tots, a la renacionalització, a la dignificació individual i col·lectiva dels fills de l'Aragó, per a l'assoliment de qual objectiu devem tenir present, sempre, el lema únic: Aragó, Aragó, Aragó!

GASPAR TORRENTE

Els documents de la guerra

El "Llibre Verd" italià (*)

I

L'article 7 del Tractat de la Triple Aliança

LA tesi de la Itàlia davant l'Austria-Hongria consistia en invocar l'article 7 del Tractat de la Triple Aliança, el qual, segons el Govern italià, resultava afectat per l'acció de l'Austria contra la Sèrbia.

El *Llibre Verd* italià, publicat en la segona quinzena de Maig de 1915, està principalment dedicat a aquest punt.

Farem un resum dels documents diplomàtics que la dita col·lecció conté.

La violació del Tractat

El *Llibre Verd* comença per un telegrama de Afers estrangers de la Itàlia a l'ambaixador italià a Viena, amb la data 9 Desembre 1914.

El baró de Sonnino encarrega al duc de Avarna de comunicar al comte Berchtold, Ministre de Afers estrangers de l'Austria-Hongria, que l'avenç de l'exèrcit austro-hongarès en territori serbi constitueix un fet que deu ésser examinat pels Governos de Viena i de Roma, amb relació a l'article 7 del Tractat de la Triple Aliança.

El telegrama continua en aquests termes:

«De l'article referit, es deriva, de part del Govern austro-hongarès, per la ocupació, àdhuc temporal, la obligació de un previ acord amb la Itàlia i la obligació de donar compensacions. El Govern imperial i reial havia de haver-se posat de acord amb nosaltres abans de fer passar el terrenal al seu exèrcit. Amb aquesta ocasió, i per a fer ressaltar més la nostra actitud, hem de recordar al Govern imperial i reial que ell, precisament fundant-se en el que disposa l'article 7, impedí, durant la nostra guerra contra la Turquia, la realització de diverses operacions militars, que segurament haurien abreujat la duració de la dita guerra.

«Les nostres operacions navals als Dardanels donaren lloc a formals reserves del Govern imperial i reial.

«De altra part, la sola invasió de la Sèrbia, encare que només fos temporal, és prou per a torbar seriosament l'equilibri de la pe-

(*) Extret del segon volum de *La guerra de les nacions*, recentment publicat per la Societat Catalana d'Edicions.

SEGELLS AL·LEGORICS

A PROFIT DELS VOLUNTARIS
CATALANS QUE LLUITEN EN PRO
DELS AL·LIATS

A la nostra Redacció s'ha posat
a la venda la
PRIMERA SERIE
Preu: UNA PESSETA

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
:: SANTIAGO DE CUBA ::

nínsula balcànica i donar-nos dret a compensacions.» (1)

Refús de l'Austria

El duc de Avarna respon, el 12 de Desembre, que han fet la comunicació del punt de mira italià al comte Berchtold, i diu:

«Malgrat de les repetides i vives indicacions per a convèncer el comte Berchtold de que l'avenç de les tropes austro-hongareses a Serbia i la ocupació temporal del seu territori imposaven al Govern imperial i reial la obligació de procedir amb nosaltres a un acord basat en el principi de les compensacions, ell ha persistit en la opinió manifestada, i ha dit que no creia que fos el cas, per ara, de procedir a un canvi de impressions amb el Govern reial.» (2)

Així plantejada la qüestió, resultava complet i rotund el refús de l'Austria-Hongria a concedir a la Italia cap mena de compensació. Ni tan sols volia entaular negociacions sobre el particular.

L'Alemanya mitjancera

A Berlín, una vegada més, volgueren adoptar, davant l'Austria i la Italia, l'actitud de bon mitjancer que arranja el conflicte. Així, l'ambaixador italià a Viena comunica, amb data 14 de Desembre, que l'ambaixador de l'Alemanya a Viena, seguint les indicacions de Von Jagow, sembla haver pogut convèncer el comte Berchtold d'entrar amb negociacions amb la Italia sobre l'article 7 del tractat. En efecte, el dia 20, el comte Berchtold comunicà al duc d'Avarna que està disposat a entrar tot seguit en conversa amb el Govern Italià per a discutir les compensacions a les quals pugui tenir dret la Italia.

El príncep de Bülow

Comprentent, però, que la situació era delicada i que el plet entre l'Austria i la Italia no era precisament fàcil d'arranjar, l'Alemanya va mobilitzar un diplomàtic de primer ordre, l'ex-canceller príncep de Bülow, qui fou nomenat ambaixador de l'Imperi a Roma, en substitució de Von Flotow, la gestió del qual no fou tinguda, a Berlín, per gaire brillant.

El príncep de Bülow va arribar a Roma en el mes de Desembre de 1914. Dels propòsits que portava ens ne donà una idea el fragment que segueix, d'un telegrama del baró de Sonnino a l'ambaixador italià a Viena:

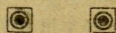
«Ahir vaig rebre, per primera vegada, el príncep de Bülow. M'ha dit que havia vingut a Italia amb el propòsit de fer comprendre millor a Berlín la mentalitat i el punt de mira nostres en l'actual període, i d'explicar millor aquí els punts de mira de l'Alemanya, i treballar pel millorament de les bones relacions i de la intel·ligència entre els dos països.

»Abans de deixar Berlín havia tingut notícia del pas fet per nosaltres a Viena, demanant una discussió sobre l'article 7 del tractat de la Tríplíce. Ell havia dit a Berlín que nosaltres estavem en el cert i que teníem tota la raó de voler aquella discussió entorn de les compensacions que serien atorgades quan l'Austria hagués aconseguit alguns resultats donats. I creia que aquesta apreciació seva havia fet també el seu efecte a Viena.»

D'aquí resulta que el canvi d'actitud de l'Austria-Hongria fou degut a la intervenció personal del príncep de Bülow.

Evidentment, aquest, molt coneixedor del món polític italià, casat amb una italiana—la marquesa de Campo Reale—i que ha passat a Italia llargues temporades, es proposava solucionar el plet austro-italià, desfent la nuvolada que per aquell costat menaçava els imperis centrals.

CAPTAIN MORLEY

Responent a l'apel·lació d'en Vandervelde

Als nostres amics, els socialistes catalans

DESPRÉS de l'apel·lació, tan sentida i emocionant, que el socialista belga Emili Vandervelde dirigí a totes les seccions de la Internacional, evidentment, Catalunya, el nostre poble, no podia deixar passar estoicament la oportunitat de aixecar la veu i expressar, també, davant del món, el sentiment, condemnatori de les infamants deportacions que el desviat esperit dels imperialistes teutons imposa als fills nobles i heroics de l'exemplar poble belga, que els socialistes catalans porten, bategant, al cor.

A la nostra terra, és cert que, avui, la organització socialista, nètament catalana, no ha arribat, encare, al període de definitivitat que ha de donar-li dret a ésser component activa de la Internacional dels homes i dels pobles.

Emperò, per aquest sol motiu, no teníem dret, els socialistes-nacionalistes de Catalunya, en aquests moments que la consciència de tots els socialistes del món vibra de indignació, a inhibir-nos de realitzar l'acció afirmativa que la existència del nostre grup, fragmentari i en embrió, dins del nostre poble suposa.

La existència de aquest nucli nacionalista-socialista català, del qual nosaltres ne som factors integrants, havíem d'evidenciar-la clarament, i, per tant, a part de les contínues afirmacions que seguidament, dins de la terra catalana, ens és permès realitzar, havíem de ajuntar els nostres clams als clams internacionalistes proferits pels homes que, posseint un magnànim esperit justicier, advoquen, actuen i lluiten per anul·lar i expatriar, en absolut, de la societat actual, la més tenue ombra de suplici, de iniquitat, de dolor humà...

El nostre amic R. Pla i Armengol, ara, fa ben pocs dies, des de les planes del diari *El Poble Català*, se dirigia als socialistes catalans, a tots aquells que, en actuar com a tals, no han confós llur personalitat amb els organismes socialistes de l'Estat espanyol, convidant-los a sotscriure la resposta a la crida humaníssima d'en Vandervelde. Nosaltres, avui, també insistim en pregar a tots els nostres amics, a tots els socialistes de Catalunya, que vulguin signar, amb nosaltres, la resposta que els socialistes catalans donarem a la reesmentada apel·lació de l'Emili Vandervelde. Així, doncs, assabentem a qui estigui conforme amb el contingut, i, encare més, amb l'esperit, de la següent Resposta, que pot passar per la nostra Redacció a

estampar el seu nom al peu de les fulles que tenim a posta. Preguem, ensems, a tots els nostres amics de fóra de Barcelona, que, en enviar-nos els noms dels que s'adhereixin a la «Resposta dels socialistes catalans a en Vandervelde», ens enviïn l'adreça respectiva.

I ara, amics, posem tots un interès fermíssim en demostrar que a Catalunya, terra humana i llibertadora, hi halena un esperit de solidaritat social que vol manifestar-se, íntegrament, en totes quantes manifestacions justicieres a la humanitat vagin portant-s'hi a terme.

Socialistes de la nació catalana! Incorporrem-nos al món...

RESPOSTA DELS SOCIALISTES CATALANS A EN VANDERVELDE

COMPANY EMILI VANDERVELDE:

Hem llegit commoguts la vostra apel·lació a la Internacional socialista. Coneixiem els fets, i des del fons de la nostra personalitat d'homes lliures els condemnàvem amb tota la força del nostre ésser, i ens sentíem, en la dissort, més lligats, encare, amb aquest admirable poble belga, que ja havíem après a estimar en temps millors.

Més, davant la vostra apel·lació, nosaltres, socialistes-nacionalistes catalans, fills d'un poble que coneix per experiència pròpia els greus mals de les dominacions estranyes, creiem un deure fer públics aquests sentiments i fer-vos-ne ofrena a vós, en qui veiem representada tota la Bèlgica que sofreix aquest esclavatge monstruós, que la humanitat s'havia fet la il·lusió de no tornar a sofrir mai més.

No busqueu a les llistes de la Internacional el grup català. Com, per desgràcia, en tantes altres coses, la nostra personalitat com a poble se troba, en aquest punt, absorbida per la general espanyola. Més, aquest grup socialista català, adherit sentimentalment a la Internacional, existeix de fet, com vosaltres i molts d'altres.

Nosaltres, que, entenent que el progrés de la humanitat ha d'ésser fruit de la col·laboració i convivència de tots els homes i tots els pobles, volem millorar la nostra patria, Catalunya, per a fer-la un instrument de contribució al millorament humà; que creiem que la explotació o sacrifici d'un home o d'un poble per un altre home o un altre poble és un greu perjudici per a la humanitat; nosaltres, catalans, que sabem per trista experiència el bé que fa als homes que sofreixen dolors per injustícies socials el sentir-se prop seu la adhesió dels llurs semblants, us venim a dir que estem absolutament al vostre costat en la digna protesta que sosteniu contra el procedir de les autoritats alemanyes, i que sentim com a propis els dolors dels vostres compatriotes deportats.

Que la victòria del vostre exèrcit i els dels vostres aliats, per la qual fem els nostres millors auguris, serveixi per instaurar en el món un règim de llibertat i de respecte per la dignitat i la vida dels homes i dels pobles, que faci, per sempre més, impossibles aquestes desviacions que a tan gros preu paguen els homes d'ara.

Barcelona. Desembre de 1916.

(1) Document núm. 1 del *Llibre Verd*.

(2) Document núm. 3.

La expansió de Catalunya

Buenos Aires

DESPRÉS d'un parèntesi, durant el qual les nostres energies, els nostres entusiasmes patriòtics han desenrotllat aquí, lluny de la Catalunya aimada, una acció persistent i adalera fins a aconseguir el miracle de la fundació del periòdic qui proclama la existència d'una col·lectivitat nombrosa, reanusem avui les nostres cròniques amb la satisfacció que dona el deure complert.

Resurgiment segueix, imperturbable i serè, la ruta que li hem traçat i si és útil a la col·lectivitat, aquesta té el deure de sustentar-lo. De la seva substancialitat ideològica els redactors en responem. Jamai sacrificarem el sacratíssim ideal de patria que és la norma essencial del periòdic en llur caràcter eminentment nacionalista, a les necessitats econòmiques del mateix. Abans que viure amb vilipèndi obtarem per la desaparició.

Són molt llegits i comentats pel poble americà els fets i esdeveniments que es succeeixen a la península ibèrica, relatius al problema de la nacionalitat catalana.

Així quan els diputats catalans de la fracció política nomenada regionalista promogueren el debat al voltant de les aspiracions de Catalunya, tothom restava suspens de la solució que al plet donarien els poders de l'Estat. I malgrat els enverinats articles que el desprestigià i *hidalgo* *El Diario Español* publicava, titllant de monstruoses i antipatriòtiques les demandes, la opinió del poble argentí, que ni sab que existeixi aital paperot, es mostrava admirada de l'actitut de Catalunya i simpatitzava amb la nostra santa causa.

En tant això succeia, un *idóneo* de les lletres castellanes, en Josep M. Salaverría, abusant de la hospitalitat del diari *La Nación* i de la revista *Caras y Caretas*, blasfemava des de Barcelona contra la *hídra separatista* en lamentables correspondències desequilibrades, plenes de fel i de verí. Quan el pobre Salaverría hagué abocat tot el virus del seu còs endèmic en forma d'anatemes a la secular aspiració del nostre poble, altre renegat fill de la noble Basconia, germana de Catalunya, en captiveri, en Miquel de Unamuno, inicià les seves elucubracions amb motiu d'un viatge per terres catalanes; i digué coses tan desbaratades i de tanta mala fe, que'l seu prestigi d'home aïenat trontollà, àdhuc per aquells qui se'n diuen devots admiradors.

Naturalment que aquests dicteris, malgrat tot, fan néixer dubtes i el concepte que de Catalunya tenen els estrangers corre perill de modificar-se en sentit advers.

Sortosament, el criteri parcial dels Unamuno i Salaverría, ha topat amb el d'un dels més grans escriptors de l'Amèrica llatina qui ens fa justícia. En Josep Enric Rodó, gloria de les lletres castellanes i de la veïna república de l'Uruguai, ha visitat Catalunya i des d'allí ha escrit una sèrie d'articles a *Caras y Caretas*, la difosa Revista argentina, que són una serena i contundent desqualificació dels conceptes vertits pels escriptors dejús citats. L'eminent autor d'*Ariel* estudia les nostres institucions i les presenta com a model d'organització i d'eficiència cultural; rebutant amb lògica irrefutable el dictat de *fachadosa* que l'Unamuno aplicà a la capital de Catalunya, diu «que darrera els frontis de les cases dels catalans hi veig el fons; una artística sala, una copiosa biblioteca, un menjador confortable, uns frondosos jardins ben conreus; veig, en fi, aquella entitat que és l'arrel de totes les grans coses i el secret de tots els triomfs: la energia».

En articles successius passa a ocupar-se del problema de la nacionalitat, de l'idioma, del dret jurídic, es a dir: de tot el que significa l'expressió nacional, inconfundible, de Catalunya-Nació.

Si disposéssim d'espai, reproduiríem fragments de tan interessants correspondències, que bé valen la pena d'ésser conegudes de tots els catalans. *Resurgiment* ha publicat passatges de l'estudi de l'altíssim pensador i d'ell poden extreure's, puix els principals diaris i periòdics de Catalunya reben *Resurgiment* malgrat no se li atorgui el canvi.

La Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, està en un període d'activitat febril. A l'objecte de començar les seves tasques a primer d'any proper, s'està organitzant, per tal que l'acció que es proposa dur a bon terme sigui de resultats profitosos per la obra de cultura popular que li és assignada.

S'ha dirigit un Manifest-crida als catalans de tots els indrets de la República, acompanyat d'un butlletí d'inscripció, explicant la finalitat patriòtica i cultural, ensems, de la Protectora i s'han dirigit comunicacions a totes les entitats catalanes aquí constituïdes, demanant la seva cooperació.

Els resultats d'aquesta propaganda no trigaràn a evidenciar-se.

H. NADAL I MALLOL

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

ELS donatius rebuts, de part dels nostres amics interessats en que prossegueixi la publicació d'aquest setmanari, són els següents:

	Pessetes
Suma anterior.	159
BARCELONA	
Ricard Basté	1
Felip Abril	1
J. M.	0'50
Miquel Batlle	1
R. Bertràn	0'25
Lluís Font i Rubió	2
Sebastià Alençon	1
Nicolau Brú	0'50
Pere Llord	1
Victori Bas	0'50
Joàn Mata	1
Climent Baldrich	0'25
Ramón Ventura	1
A. C. M.	0'50
GRANOLLERS	
F. Mogas	1
Total.	171'50

El Doctor Martí i Julià i LA NACIÓ

DUIMENGE passat, la redacció d'aquest setmanari anà a visitar al nostre il·lustre mestre en socialisme i nacionalisme doctor Martí i Julià. Aquest, bastant restablert de la malaltia que acaba de sofrir, ens va rebre amb la seva bondat característica, passant-se una bella estona en agradable conversa, enfortidora dels nostres principis ideològics.

De tot cor, desitgem que el nostre benvolgut Doctor s'acabi de posar bé del tot i pugui tornar, des de qualsevol posició, a bregar per tal que les humanes i amoroses concepcions nacionalistes i socialistes que ell ha predicat esdevinguin promptament una bella i robusta realitat.

AL VOL

La nostra civilitat

CORRENT per les vies de la nostra ciutat, es presenten a la nostra vista, desitjosa de regiment, d'ordre i de cura superiors, des de les coses que ens haurien d'ésser plaents, mostres paleses de l'estat primitiu i rudimentari del nostre ésser col·lectiu.

Nosaltres, que tant anhelem que la ciutat nostra sigui regida i governada per esperits selectes, i que, parellament al pensar directriu que posés la ciutat en condicions de que no ens trobéssim en el cas de haver de renegar sovint d'ella perquè se'ns presenta indecorosa i deslluïda, bruta i desordenada, seguís, el nostre poble, que ha de conviure amb ella, una orientació al fi més amunt dit encaminada, sovint hem d'ésser turmentats per les visions poc reconfortables que la nostra urb sempre abandonada ens ofereix.

La pols ens martiritza els ulls i ens resseca la gola, el fang ens fa venir a la pensa l'espectacle de una casa de pagès on solament es treballa pel benestar del bestiar, el soroll continuat ens eixorda i no ens deixa estar mai tranquil el nostre cervell torturat, una colla de destorbs urbans, de reconcs fastigosos, de coses a mig fer, de construccions de mal gust, de problemes d'urbanització resoltos per qualsevol cabrer o arquitecte agrícola, tot, tot, dona una prova evident de la realitat del nostre elevat sentit constructiu, que se'n donaria de menys de posseir el batlle del més amagat i rònec llogaret.

I parell a aquest alt sentit de les corporacions que ens regeixen hi ha el no menys bosquetà estímul d'obrar dels ciutadans que s'han assimilat el gust groller dels directors.

Els paquets d'escombraries que cauen dels balcons, els mingitoris improvisats a la primera cantonada que es troba propici, les catifes i matallassos i llençols espolsats a qualsevol hora del dia damunt dels vianants, els papers, les capses, els residus de tota mena que pels carrers i places de Barcelona el vent i els peus dels transeunts fan moure i volar, formarien una col·lecció d'elements d'un valor inestimable, immens, si hi hagués algun filòsof prou curiós i pacient per a congegnar-ne una estadística per al judici i coneixement de la nostra primitiva civilitat.

No són pas, però, els bruts de mena solament els que fan ostentació de aquest singular urbanisme, ni són, tampoc, els únics que no han tingut temps d'entretèner-se en aprendre si una ciutat ha d'ésser bellament aconduïda i si és més habitable essent neta i polida o restant plena de immundícia; podem dir, òc que faci vergonya, que persones que haurien de mostrar un més gran respecte pel nostre viure social, que haurien, quan menys, de amagar els seus defectes, també cauen a la tentació de mancar a la higiene i a la urbanitat públiques; hem vist, estranyats, estupefactes, una personalitat ben coneguda, un director d'orquestra de gran nomenada, que mantes voltes ostenta en la llureia els aurs galons de la seva jerarquia, que ben serenament, sense donar-se'n gens ni mica de pena, ficava les mans a les butxaques del seu perdessús i en treia sengles diaris i els deixava caure a l'acera, contribuint, així, a que la ornamentació urbana barcelonesa, ja prou abandonada, resultés més deficient encara.

Què faràn, doncs, els infants, si tal conducta porten els homes que devien ésser espill de civilitat? Què farem nosaltres, els que no hem viatjat per mig món i no ens hem fet amb l'aristocràcia? Què, farà, doncs, la ...terregada?

Una altra apel·lació belga

Un bon nombre de delegats de totes les societats obreres belgues de diverses tendències polítiques i socials, reunits en sessió secreta, acordaren dirigir una apel·lació als obrers francesos, posant de manifest el sagnant calvari que, com a treballadors i com a fills de la Bèlgica, vénen sofrint sota el feixuc pes de la dominació alemanya. Diu l'apel·lació al·ludida:

EN nom de la solidaritat internacional dels treballadors, la classe obrera de Bèlgica, menaçada, tota, amb l'esclavatge, amb la deportació, amb el treball forçat en profit de l'enemic, adreça a la classe obrera la suprema demanda de ajuda enèrgica i eficaç. Ja prou paraules de simpatia!... Actes és que calen...

» Nostra situació es desesperada... Des de la entrada dels alemanys a Bèlgica, que la nostra patria ha esdevingut obscura presó... Les fronteres són armades contra els belgues com en un front de batalla: trinxeres, fils de ferre espinats i electritzats... S'és acabada la seguretat de la vida dels ciutadans: està, sense límit i sense pietat, a mercé de qualsevol arbitrarí policia...

» L'Alemanya ha fet pagar, a la força, a la seva víctima, contribucions de guerra per més de mil mil·lions, els quals s'augmenten de quaranta mil·lions cada mes. S'ha apoderat, per a transportar-ho a Alemanya, per mitjà del pillatge, de confiscacions i de vendes forçades, de queviures, mercaderies i productes industrials i agrícoles per valor de mes de cinc mil mil·lions. Aiximateix s'han emportat la major part de les primeres matèries de les fàbriques, les màquines i els seus accessoris, parant, així, la indústria i provocant la vaga forçosa, gairebé general...

» Contràriament al que diuen pel món els alemanys, els obrers que ells han reduït a la vaga no són sostinguts per les corporacions públiques, sinó, amb tota dignitat i fraternitat, per una obra privada, exclusivament belga, que no es plany mai dels seus deures ni de la seva missió. La solidaritat de les classes socials belgues assegura la vida d'aquesta obra magnífica, sense precedents en la història de la mutua ajuda social...

» I com, malgrat les pressions més odioses, els alemanys no logren obtenir les firmes de contractes que ells anomenen *voluntaris* en els telegrams dels països neutres, s'apoderen a la força dels nostres obrers, els nostres germans i els vostres; en detenen a mils cada dia, els arrenquen de les seves tristes llars, dels braços de les seves mullers i dels seus fills, i, entre baionetes, són portats fins els vagons de transportar bestiar, i en els mateixos són trelladats a Alemanya i cap a la França invadida...

» Quan les víctimes s'obstinen en no voler fer treballs privats pels drets de gentes, se'ls fa patir fam, són maltractats, atropellats, i cauen malalts; a voltes, són ferits, i morts, pels seus barbres guardadors...

» Es deporta arreu, des del jove de disset anys a l'home de seixanta, i obligats a treballar en treballs pesats, sigui quina sigui la seva edat i la seva resistència física... No és, això, l'esclavatge antic amb tots els seus horrors?...

» No oblideu, obrers de França, que, si no hi poseu obstacle, vuit-cents mil homes seran deportats... I, després dels homes, vindran, també, nostres mares, germanes i mullers, a sofrir l'inconcebible; tota la gent de Bèlgica està menaçada de l'esclavatge, de l'afebliment, de la mort...

» Els presoners civils belgues que tornen d'Alemanya, després de tres mesos de detenció, han perdut el terç del seu pes; retornen desconeguts, anèmics, malalts, i molts d'ells ja no tornen a recobrar la salut que els fou robada, i llanguideixen i moren.

» El dia que la pau vindrà, gairebé no quedaran obrers belgues capaços d'empendre la gran obra de la reconstitució de la nostra patria, el crim de la qual no es més que haver defensat, sense temors ni febleses, el dret a la vida i el nostre honor...

» Les demandes de que cessés aquest estat de coses, fetes per tots els estaments, fent palès el trepitjament de tota mena de drets, portat a cap pels alemanys, han sigut vanes...

» Tot fou en va! per resposta a nostres justes demandes, ha enviat més soldats i més metralladores.

» Ara la classe obrera belga mira cap a les potències neutres. Es pregunta si aquesta vegada, davant d'aquest crim de lesa humanitat, la seva consciència revoltada no els hi inspirarà, a la fi, el gest d'energia que convé. Deixar cometre, sense protesta, un tan abominable atentat, no és associar-s'hi?

» Els obrers de Bèlgica pregunten amb angoixa si els neutrals, aquesta vegada, encare se rentaran les mans, com Ponç Pilats, sots pretexte de que les calumnies alemanyes no estant d'acord amb els planys de les seves víctimes!

» Bèlgica, màrtir del Dret, no desitja ja més protestes verbals i simpaties platòniques!

» Germans de França! si els altres no ens

escollten, si el món deu presenciar, encare, una vegada més, un tal espectacle de covardia, al menys, sigueu vosaltres els nostres amics, els nostres salvadors!

» Obrers de França! vosaltres sou nombrosos, sou potents, sou enèrgics. Solament vosaltres podeu privar de que tota la classe obrera d'un país civilitzat, caigui en la més afrosa de les esclavituts.

» Del fons de la nostra malhaurança, comptem amb vosaltres!

» Nosaltres, si un moment, la força, arriba a reduir, els nostres cossos llatzerats, a la servitut, jamai, nostres ànimes, ho consentiran!

» Signin quines siguin nostres tortures, no volem la pau que no sigui amb la independència del nostre país i el triomf del dret i de la justícia.»

Nacionalistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

ESCOLA, ESCOLA I ESCOLA!..

TENIM sèt de civilització. Batega, al cor de un gros nombre de homes, un amor intens vers tot el que significa llibertat, cultura, progrés; emperò com que la llibertat, el progrés i la cultura depenen de la instrucció, i aquesta és segons sigui la escola, de aquí que no podem ni volem resistir-nos a parlar d'ella, i en parlar en tant que tot ciutadà en conegui la importància, i fins que al capítol dels deures individuals tots els ciutadans hi incloguin el de vetllar per l'engrandiment i enfortiment del temple aon es formen els homes, puix hem de procurar que tothom tingui idea plena de que els pobles i les nacions són segons els ciutadans que els integren i que aquests els regeixen de acord amb els graus de instrucció que posseeixen.

I perquè n'estem convençuts de que la instrucció és el fonament, el peu, és el punt de apoiament del benestar dels pobles i dels individus, cridarem arreu ben fort perquè re-
trunyí estentoriament: escola, escola i escola!

Esperem que Catalunya, empori de virtut, de amor i treball, escoltarà aquesta magnífica paraula, fundant i consagrant, arreu, arreu, en tant com pugui, i pot molt, els claustres dels quals han de reixir-ne homes capacitats per a defensar els drets col·lectius, homes que, portant clavada a l'ànima la idea de la seva personalitat, sabran enarborar la senyera catalana al crit de visca l'avenç! visca Catalunya! homes que, aimants engelosits de les propies llibertats, faràn, també, triomfar les llibertats de la nostra sempre gloriosa, molt preuada i mai prou ben justament lloada terra catalana!

JOSEP ROCAMORA

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

Biblioteca de Comunicació

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

Un lluitador de menys

L'orgue, a la Premsa, de la Federació Catalana del Partit socialista obrer, *La Justícia Social*, suspèn la seva publicació.

Al darrer número de aquesta publicació socialista, de Reus, ens arriba la desagradable nova, de la qual ne donem, a seguit, una estensa referència, en atenció a la seva importància, puix que, amb la suspensió de aquest periòdic, la Federació Catalana Socialista resta, oficialment, sense orgue, a la Premsa, a Catalunya.

L'acord de la Federació Catalana

Heu's aquí el text de la decisió del Comitè de la Federació donant compte de la resolució de la suspensió del periòdic:

«Les col·lectivitats que integren aquesta Federació veuràn, en altre lloc de aquest número, que *La Justícia Social*, orgue, a la Premsa, de la mateixa, es veu obligada a suspendre la seva publicació. Oportunament, aquest Comitè donarà compte, davant del proper Congrés regional, de l'acord que s'ha vist obligat a pendre. I, mentrestant, prega, amb tot interès, que es procuri facilitar la bona marxa de la Federació, quotitzant puntualment i mantenint continues relacions amb el Comitè.

• Des de ara, per als efectes de publicitat que siguin necessaris, s'utilitzaran les columnes d' *El Socialista*, el diari estimat de tots. En aquest periòdic s'insertaran circulars, avisos, convocatòries, etcètera; per tant, ens permetem recomanar la seva lectura i difusió, encare amb més interès i amor que fins ara, a tots els socialistes de Catalunya.

• Ensenms, es prega, a totes les col·lectivitats, que, devent absentar-se, sovint, de aquesta ciutat —Reus— el company Recasens, a partir del 15 de Gener, enviïn la correspondència i giros a nom de Gustau Ramón, Ateneu Obrer, esperant, altrament, i per aquesta circumstància, que perdonaran tota deficiència o endarreriment que poguessin observar.

• Finalment, recordem, a les mateixes col·lectivitats, que, durant el mes de Janer, deuen abonar, a més de les quotes ordinàries a la Federació, les corresponents al Comitè Nacional, i que senyala la organització general del partit.

• Reus, 19 Desembre 1916. — Pel Comitè regional, *J. Recasens i Mercadé*, SECRETARI. »

Les causes de la suspensió

Tal com *La Justícia Social* les exposa, transcrivim, a continuació, els fets que l'han motivat:

« Per què suspèn la seva publicació el nostre volgut setmanari? Senzillament, perquè el nostre company Recasens no pot seguir desempenyant els càrrecs de director i administrador. I no pot seguir desempenyant-los perquè a fi de mes acaba de treballar a la casa on ha estat col·locat durant divuit anys, circumstància que el posa en el cas de canviar de sistema de vida, de atendre en forma diferent de tal com ho ha vingut fent fins avui al sosteniment de la seva família, de tenir de viatjar, amb seguretat, gairebé tot l'any. I, en aquestes condicions, no havent-hi, per desgracia, qui pugui substituir-lo, el Comitè regional de la Federació Socialista Catalana i l'Agrupació Socialista, de aquesta ciutat, han hagut de pendre el dolorosíssim acord al·ludit. »

En J. Recasens i Mercadé, director de *La Justícia Social*, a la presó!

Coincidint, gairebé, amb l'acord de suspensió del periòdic, el 17 dels corrents, fou notificada, al director de *La Justícia Social*, la sentència dictada pel Consell de Guerra del 13 Novembre i aprovada ja pel Capità General, condemnant-lo a la pena de sis mesos de arrestament major, devent com-

plir, a més, una altra condemna de dos mesos i vint dies, pendent encare per haver-s'hi aplicat, a son temps, la llei de condemna condicional.

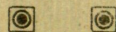
Així, en Recasens fou obligat a ingressar a la presó quan al Senat anava a aprovar-se l'amnistia comprénent els delictes pels quals se l'empresonava.

La Justícia Social deixa entreveure en tot això la existència de un innoble complot, tramet pels burgesos de Reus.

« Encare que no tenim proves materials per a acusar — diu —, tenim la convicció més absoluta de que el que ha succeït al company Recasens és obra de un complot infamiós de la burgesia reusenca. Fa més de un any, se'ns digué, arràn de la vaga general de aquesta ciutat, que, a la Cambra de Comerç, s'havia decretat el pacte de la fam contra el nostre company, sense fixar terme per a realitzar tan malvat propòsit. I ens consta que reiteradament s'acusava al seu patró de «tenir a casa seva un element tan perillós».

« No demostren, aqueixes dades, que s'ha treballat per a matar el periòdic socialista, en la estúpida creença — infeliços! — que així s'acabava amb el moviment obrer de Reus? »

LA NACIÓ fa sentir el seu més sincer condoliment per la desaparició, sols sigui passatgera, de l'orgue, a la Premsa, de la Federació Catalana Socialista. I, ensems, expressa el seu goig perquè, a la hora que aquestes ratlles apareixen a la llum, el company Recasens, en virtut d'haver-se posat en vigor la recent llei d'amnistia, gaudeix novament de la llibertat perduda.

Homenatge a en Pujulà i Vallés

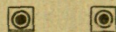
A PROFITANT la breu estada entre nosaltres, procedent del front francès, de l'escriptor nacionalista Frederic Pujulà i Vallés, el Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans, organitzà un sopar en honor seu, que tingué lloc al Restaurant Martin, el dissabte passat.

Hi acudiren moltes i distingides personalitats i amics de l'homenatjat, resultant una festa digna, en honor de la França, per la qual lluita, des dels començos de la guerra, el nostre amic Pujulà.

Parlaren, saludant-lo i enaltint la seva heroica labor, en Pin i Soler, l'Andreu, en Rusiñol, en Maseras, en Gual, en Díaz-Retg, en Folguera i Durán, en Marquina, en Josep M.ª Roca, en Pompeu Gener i l'Apeles Mestres.

LA NACIÓ s'adherí a l'homenatge amb una afectuosa comunicació al compatriota que lluita, de tant temps ha, per lliberar la humanitat dels jous imperialistes.

En Pujulà ja ha retornat al seu lloc a l'exèrcit francès. Li donem el comiat més afectuós.

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

SEQUEIX sense resoldre la vaga de tants dies plantejada; els obrers, fermes i decidits, sostenen les seves justes demandes, i els patrons, no menys fermes, continuen amb la negativa, allargant això el conflicte, que els obrers, estàn decidits a no acabar fins que la seva veu no hagi estat degudament escoltada.

L'actuació de les nostres joventuts

Cap d'Any Català

TOT just acabat d'organitzar aquest Festival, l'auriola del triomf s'estén per damunt les testes i, com volent consagrar el propi esforç amb els honors de les més invictes gestes, apar fer-nos sentir la veu amorosa de la patria, que repercutint en el ressò llunyà de les passades glories, ens anuncia la hora sublim de les que s'apropen, tot dient-nos: *Excelsior!*

És, aquesta veu amorosa, eixida de l'ànima del poble, la que amb tanta eloqüència parla; és la veu d'encoratjament que engendra nou dalit de lluita i que fa persistir en la tasca empresa, és la veu que atrau i encisa, fent-nos somriure infantívolament, tot perdent-se el nostre esguard en la d'enllà, molt lluny, fins arribar a la fita, per a novament traspasar-la, de les nobles il·lusions que van prenent forma, constituint un tot orgànic que la nostra imaginació forja bó i esdevenint una bella i immobilitat realitat...

El jorn de gloria s'apropa, i la patria en mig dels seus dolors i dels del món que com a seus sent, esguarda el pas de la cívica caravana que vé a retre el tribut del seu amor; és el pas mages-tàtic de la raça que en aquests moments de confusió, de dolor i d'angoixa, s'affirma amb tota la plenitud del seu ésser.

La patria serà, perquè la voluntat del poble i la biologia, base ferma de la existència de la nostra nacionalitat, així ho determinen.

I és, ara, al ressò d'aquesta viril afirmació nostra que clamem de cara al poble amb la veu ungida pel record dels temps que foren l'espill amb que s'emmirallaren cent races de diferents níquies tot entonant un cant de llaor a la, avui, desvalguda patria nostra.

Poble, hem d'aixecar la patria i elevar-la fins al cim per a que rebí la llum sana i directe de les altes encontres, que li donguin nou halè de vida. Pobles més desvalguts que el nostre ho han fet; pobles que han estat i esàn més trocejats que el nostre ho han realitzat; mira-t'els, avui, apunt d'ésser dignificats, altra volta, per la especie humana! No s'és irredimible, sols s'és inconscient i això denigra...

Ens manquen escoles, ens manca l'acció seguida i persistent de la nostra premsa nacionalitzant, que deü guiar-nos pel camí de les nostres reivindicacions, tot amaran de llum les nostres ànimes, i, tot per manca de mitjans! Ara és la hora d'aixecar-nos i seguir el corrent del món, ai del que quedi enrrera! per ell no hi haurà clemència, i les hores són de prova...

A la brega, doncs, i a enforir-nos fent-nos conscients, la escola i la premsa formen la consciència d'un poble, tota obra encaminada a la llur fomentació deü protegir-se.

Catalans, la Joventut Catalanista de Barcelona, ha organitzat el Festival, qual títol és el que encapsala aquestes ratlles, i qual programa va insertat en altra part d'aquest número, a profit de l'A. P. de la E. C., destinant-se un trenta per cent dels beneficis al nostre orgue en la Premsa, LA NACIÓ. Per Catalunya, per dignitat nacionalista, no hi manqueu!

UAB

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÒLEG de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS

ENGLISH SPOKEN

MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Al iquique (Xili), els catalans que, com els d'altres indrets d'Amèrica, enyoren fortament la patria, han volgut recordar-se dels abnegats legionaris de la nostra terra, i, a aquest fi, obrir una subscripció, la qual, totesguit, com veuràn els nostres lectors pel detall que en publiquem, donà un resultat esplèndid. Gràcies ne siguin donades, en nom dels voluntaris de Catalunya, a tots els que, amb els seus donatius, feren augmentar ràpidament la llista de subscripció de que parlem, i, per la nostra part, rebin, també, l'amic E. Batlle Sagués, redactor-corresponsal de LA NACIÓ, i tots quants l'han secundat en la seva obra exemplar, el testimoni de la nostra amistat, que, ara i sempre que de actuacions catalanitzants i humanes se tracti, no pot deixar d'existir entre ells i nosaltres.

Heu's-aquí la crida que donà motiu al recepte verificat pels catalans residents a Iquique a profit dels homes que lluiten per la llibertat del món:

ALS CATALANS DE IQUIQUE:

La guerra desencadenada que es lliura al cor d'Europa ompla de dol i de tristesa milers de llars que ploren, sens dubte, la mort o la desgràcia de un ésser volgut; de aquell home que s'ha llançat contra l'enemic en compliment de un deure sacratíssim que la patria reclama.

En aquesta lluita, la més cruel que han vist els segles, que fa trontollar el món, s'hi troben barrejats, en la gran campanya, molts súbdits de diverses nacions. Els catalans, que en nombre de cinc mil s'allistaren, des del començament de la guerra, als batallons dels legionaris, sofreixen, avui, com tots, la mateixa dissòrt que els seus companys de brega; ells han estat al Marne, a l'Aisne, a la Champagne, als Dardanel, a Serbia, a Verdun, i avui són al Somme.

Indubtablement, molts hauràn trobat les seves tombes al fons de les mateixes trinxeres, o en ple camp ras; molts estaràn als hospitals curant se de les ferides, i altres esperant la branca de llorer, en premi de la victòria, o, bò i mortis, la palma dels martires...

Quantes voltes, aquests braus catalans, jutjats pel mateix Jofre com a «uns dels més valents del món», hauràn pensat en les seves llars, en els seus pares, en les seves mullers, o en els seus germans, i, en aquells instants, malgrat de tot, els seus pensaments s'hauràn esvaït entremig del terratrèmol produït pels canons, funcionant, i dels núvols del fum que llança la metralla.

I ni una veu ni un plany d'esperança farà alegrar aquells cors que, plens de angoixa i d'entusiasme, alhora, no-res-menys, van al sacrifici!

Sols els crits i gemecs dels que cauen ferits els faràn, encare, més tristes les hores...

Podríem estampar, aquí, una llista inacabable de noms de aquests voluntaris, noms ben catalans tots, com són, entre altres, els d'en Ferrés Costa, —mort heroicament el 9 de Maig del 1915—, en Constantí Cots, en Melcior Ferrer, en Fred. Pujulà i Vallès, en Camil Campanya, en Jaume Pou, en Pere Agustí i tants i tants altres fills de les costes braves, de les platges rialleres, de les planes ufanes, de les més altes muntanyes i de les valls més ubagües...

Per a alliviar els seus dolors, es constituí, a Barcelona, una Comissió composta per les dames de Martí i de Monegal, i en Jaume Andreu, en Lluís Massot, l'Anfós Maseras, en Marius Aguilar i el doctor J. Solé i Pla, que curen d'enviar «paquets» i apadrinar voluntaris catalans, amb els donatius que reben dels cors humanitaris.

Nosaltres, com a catalans i com a humans, no

podíem pas deixar passar aquesta tragedia, sense haver fet quelcom per aquests catalans que xopen amb la seva sang la terra del vell continent.

Nosaltres, moguts per un pregón sentiment de humanitat i de germanor, que ens priva de desentendre'ns de contribuir a procurar-los una diada de geig, venim avui a demanar vostra cooperació per a aquest acte, que, a més de obra humanitaria, es una bella i grata mostra de simpatia vers aquelles nacions que lluiten per la causa lliberadora del món.

La quantitat que es recol·lecti serà remesa totseguit a la redacció de LA NACIÓ, a fi de que pugui ésser invertida per als «paquets» que s'enviïn als voluntaris per Nadal.

Visqueu molts anys.

JOAN CORDOMÍ. — ANTONI TORRENTS. — EMILI BATLLE — GENÍS MAYOLAS.

Iquique, 25 Octubre 1916

Suma anterior: 943,25 pessetes.

Joan Torrents, Antoni Torrents, Josepa Piñol de Torrents, 40.—Enric Siqués, 30.—E. Batlle Sagués, 25.—Joan Cordoní, 20.—Genís Mayolas, 20.—Aleix Rovira, 20.—A. Pirretas, 20.—Anfós Ravetllat, 15.—J. Martori Vila, 15.—Llorenç Bosom, 15.—Pons Roca G. 15.—Miquel Prat, 15.—Marcel·lí Soler, 15.—Vicens Vernet, 10.—Albert Salvadó, 10.—Cristòfol Rubio, 10.—Joaquim Siqués, 10.—Francesc Robert, 10.—Nicolau Vilaplana, 10.—Lluís Gajo, 10.—Joan Vidiella, 10.—

Cap d'Any Català

ANY II

Gran Festival Patriòtic

Per al dia 1 de Gener de 1917

organitzat per la «Joventut Catalanista de Barcelona» (adherida a la Unió Catalanista) a profit de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana i de la nostra Premsa de Barcelona.

PROGRAMA

Matí, a les dotze. A la Plaça de Sant Jaume. Gran audició de Sardanes per la Coblà «La Principal de Cassà de la Selva», en obsequi de la Mancomunitat de Catalunya i la Excm. Diputació i Excm. Ajuntament de Barcelona.

S'executarà la sardana del mestre Coll «Mirinada» (estrena).

Tarde, a les quatre. Al Palau de Belles Arts. Gran Concert per la Schola Orpheonica, que dirigeix el mestre Artur Marcet.

PRIMERA PART: (per les tres seccions) La senyera, (himne de la Schola) Marcet.—La lluna, Borràs de Palau.—El russinyol, (cançó popular) Màs i Serracant.—El mestre, (cançó popular) Pecanins.—La viuda del mariner, Do nato Vidal.—La calma, Guanyabens. SCHOLA I COBLA, Patria jove, (sardana) Marcet.

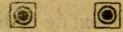
SEGONA PART: (per las tres seccions) La mare, Marcet.—Sota de l'olm, (cançó popular) Morera.—Muntanyes regalades, (cançó popular) Sancho Marraco; L'hereu Riera, Camillas i Ribó. SCHOLA I COBLA, Sardana, M. Serra.—Els segadors, (Himne Nacional Català) ***

TERCERA PART: Gran Audició de Sardanes per la renomada Coblà LA PRINCIPAL DE CASSÀ DE LA SELVA, No te'n vagis, amor meu, Serra.—Manyoga, (estrena) Pujo.—Amor perdut, Saderra.

SARDANA DE RAMELLS

Canigonena, (estrena) Coll.—Vitrola, (segona audició) Marcet.—Infantona, Sans.

Llorenç Duràn, 10.—Angel Salamero, 10.—Miquel Boguñà, 10.—Victor Obach, 10.—Antoni Salame-ro, 10.—Francisco Valls, 10.—Josep Millàs Mu-xart, 10.—J. Soler, 10.—Enric Salvadó, 10.—J. So-ler S. 10.—Salvador Faura, 10.—B. Balart, 10.—Isidre Sánchez, 10.—Jaume Subías, 5.—Francesc Recasens, 5.—Fèlix Rodríguez, 5.—Gil Martí, 5.—F. Roca Ribas, 5.—Genari Giró, 5.—F. Palacios, 5.—F. Pallarès B. 5.—Joan Cahis, 5.—Benet Ca-sas, 5.—Ramón Feliu, 5.—Enric Escoda, 5.—Joan Lladó P. 5.—Josep Cirera, 5.—Francesc Crispi, 5.—Antoni Queralt, 5.—Pere Juset, 5.—Josep Mor-rall, 5.—E. Soler, 5.—J. Marió, 5.—Octavi Maris-tany, 2.—Esteve Farré, 1.—TOTAL: 1.531,25 ptes.

NOVES

La Joventut Catalanista Els Nét dels Almo-gàvers (Secció de Propaganda del Casal Nacionalista Martinenc) ha organitzat per a demà, diumenge, dia 31, a les 10 de la vetlla, un Magne Festival patriòtic en commemoració del Cap d'any nacionalista, component-se el pro-grama d'un selecte concert, lectura de poesies patriòtiques, un àpet i una audició de sardanes executada pel Quartet Xapelli.

El passat diumenge, dia 24, tingué lloc l'acte d'homenatge al malaguanyat poeta en Joan Ma-ragall, organitzat per la Joventut Catalanista Els Nét dels Almogàvers (Secció de Propaganda del Casal Nacionalista Martinenc).

Al peu de la seva estatua, emplaçada al Parc, es col·locà un ram de flors naturals amb una lla-çada catalana.

El president de la Joventut, Legí un treball es-plicant els mòbils que perseguïen els iniciadors en honorar el gran català.

Es recitaren poesies d'en Maragall. En Josep Solà, llegí el *Cant als joves*; en Lluís Badia, *La mort d'un jove*; l'Aristides Cot, *Brindis als felibres provençals*; el nen Ramón Badia, *Sol solet...* i finalment, la senyoreta Josepa Badia, *L'ànima de les flors*; tots foren molt aplaudits.

Per l'Agrupació Feminal Catalanista, parlà l'Aristides Cot, qui, després de sentides paraules d'adhesió, acabà victorejant al gran Maragall i a Catalunya.

El president de la Joventut clogué l'acte dient que a aquell homenatge, estranyaba molt que no s'hi haguessin reunit més catalanistes i acabà donant mercès als assistents.

El Consell Directiu del Centre Nacionalista Català, fa present als seus associats que avui, dis-sabte, dia 30 del corrent, a dos quarts de 10 de la vetlla, undrà lloc la reunió general ordinària, per qual motiu es prega l'assistència de tots.

La Secció d'Esbarjo del Centre Nacionalista Català, amb motiu de la entrada d'any nou, cele-brarà demà, a les 10 de la vetlla, una extraordi-nària audició de sardanes, qual execució va a càrrec de la Coblà Barcinó.

MUNDIAL PALACE

COBERTS, DES DE PTES. 3'50. - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A. - Mallorca, 257 bis